



PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

02 mai 2018

Nr. 01/1-06-64

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

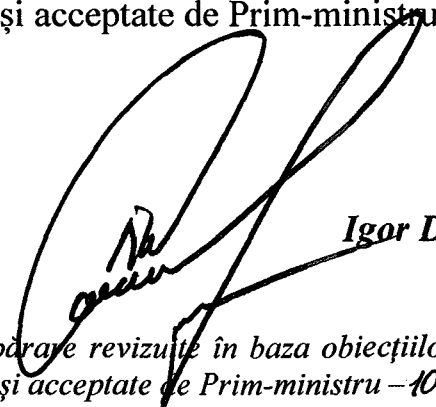
În corespundere cu prevederile art. 25 alin. (2) lit. b) din *Legea cu privire la apărarea națională*, se prezintă Parlamentului spre aprobare proiectul Strategiei naționale de apărare și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia pentru anii 2017 – 2021, prezentate șefului statului prin Hotărârea Guvernului nr. 1043 din 5 decembrie 2017.

Menționăm că, în urma examinării proiectului Strategiei, Președintele Republicii Moldova a formulat un șir de obiecții vizavi de conținutul acesteia, solicitând Guvernului revizuirea documentului. De asemenea, pornind de la necesitatea atingerii unui consens asupra proiectului Strategiei, acesta a fost examinat în cadrul ședinței Consiliului Suprem de Securitate, desfășurată pe 7 martie 2018.

Ulterior, pe 13 aprilie 2018, prin Demersul nr. 21-05-300, Prim-ministrul a informat despre susținerea modificărilor propuse de instituția prezidențială.

În context, transmitem și proiectul Strategiei revizuite în baza obiecțiilor expuse de Președintele Republicii Moldova și acceptate de Prim-ministru.

Cu stimă,


Igor DODON

Anexe:

1. *Proiectul Strategiei naționale de apărare revizuite în baza obiecțiilor expuse de Președintele Republicii Moldova și acceptate de Prim-ministru – 104 file.*
2. *Hotărârea Guvernului nr. 1043 din 5 decembrie 2017 cu privire la aprobarea proiectului de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia în anii 2017-2021 – 107 file.*
3. *Scrisoarea nr. 21-05-300 din 13 aprilie 2018 cu Tabelul de sinteză asupra propunerilor formulate pe marginea proiectului Strategiei naționale de apărare – 13 file.*

Domnului Andrian CANDU,
Președinte al Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>150</u>	
" <u>11</u> "	<u>05</u> 20 <u>18</u>
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare
și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale
de apărare pentru anii 2018-2021**

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art.1. - Se aprobă:

- Strategia națională de apărare, prezentată în anexa nr.1;
- Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018-2021, prezentat în anexa nr.2.

Art.2. - Guvernul va monitoriza procesul de implementare a Strategiei naționale de apărare și va prezenta, anual, Parlamentului rapoarte privind realizarea activităților prevăzute în Planul de acțiuni.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE APĂRARE

INTRODUCERE

1. Apărarea este un domeniu fundamental și distinct al securității naționale, care se află într-o relație de interdependență cu procesele de dezvoltare a statului pe dimensiunile politică, socială, economică, tehnologică, militară, diplomatică, informațională și instituțională. Totodată, apărarea reprezintă o condiție necesară pentru asigurarea prosperității economice și a dezvoltării societății în ansamblu. Domeniul apărării constituie expresia concretă a concepției și practicii strategice adoptate de către Republica Moldova în scopul protejării suveranității, independenței, unității, integrității teritoriale și democrației constituționale în fața riscurilor, amenințărilor și a provocărilor identificate sau a unei agresiuni.

2. De la proclamarea independenței, Republica Moldova a trecut printr-un proces amplu de consolidare a capacităților instituționale ale sistemului național de apărare, proces care continuă și în prezent. Evoluția evenimentelor pe plan regional și internațional a determinat o apropiere de principiile și valorile europene grație adoptării vectorului politicii externe de integrare în Uniunea Europeană, intensificării și aprofundării relațiilor cu Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (în continuare – *NATO*), respectându-se statutul de neutralitate, stipulat în Constituția Republicii Moldova. Pe parcursul acestor ani, procesul de dezvoltare a sistemului național de apărare a fost afectat de o serie de factori interni și externi, factori de ordin economic, politic, militar, informațional, social și geopolitic. Prin urmare, consolidarea, dezvoltarea și modernizarea acestui sistem devine o necesitate stringentă și, totodată, un imperativ strategic de importanță națională, care solicită eforturi considerabile pentru ajustări conceptual-normative și acțional-funcționale.

3. Strategia națională de apărare (în continuare – *Strategie*) presupune, în perspectivă, adaptarea sistemului național de apărare la imperativul menționat. Prezenta Strategie, alături de Strategia securității naționale și alte documente strategice din domeniu, este un document de politici, pe a cărui bază se realizează planificarea apărării naționale și se stabilesc modalitățile de realizare a funcțiilor instituțiilor statului pentru a asigura apărarea națională, conform prevederilor Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională. Prezenta Strategie are la bază prevederile Strategiei securității naționale și ale Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova 2016-2018.

4. Domeniul apărării are un caracter dinamic, complex și multidimensional, direct dependent de realitățile, procesele și fenomenele politice, administrative, economice și culturale ale statului. În contextul acestei

interdependențe, precum și al varietății amenințărilor la adresa securității și apărării naționale, în dezvoltarea sistemului de apărare se impune o abordare interinstituțională, ce presupune corelarea a cel puțin două aspecte: în primul rând, instituțiile statului vor avea mai multe responsabilități ce țin de domeniul apărării în sectoarele specifice de activitate și, în al doilea rând, pentru îndeplinirea acestor responsabilități, implicit a obiectivelor politicii de apărare, apare necesitatea unei coordonări unitare și integrate între aceste instituții. Prezenta Strategie are rolul de a identifica, clarifica și conjuga eforturile instituțiilor cu atribuții în implementarea politicilor de apărare și de securitate, precum și de coordonare eficientă a acțiunilor lor.

5. În primul capitol al Strategiei se definește contextul strategic, fiind punctate valorile și interesele naționale, reperele relevante ale mediului de securitate. De asemenea sînt identificate riscurile și amenințărilor pe dimensiunea de apărare, precum și factorii cu impact asupra politicii de apărare. În al doilea capitol sînt expuse viziunea strategică, obiectivele generale și specifice ale politicii de apărare, iar în capitolul al treilea – direcțiile prioritare de acțiune și cele de sprijin, orientate spre dezvoltarea și consolidarea capacității sistemului național de apărare. Următorul capitol prezintă resursele financiare, umane și materiale necesare îndeplinirii obiectivelor politicii de apărare și materializării direcțiilor de acțiune. În al cincilea capitol sînt relevate etapele și mecanismele de implementare, iar în ultimul capitol – sînt prezentate aspecte ce țin de monitorizarea, evaluarea și raportarea îndeplinirii obiectivelor asumate.

I. CONTEXT STRATEGIC

Valorile și interesele naționale

6. La baza dezvoltării sistemului național de apărare vor sta valorile și interesele Republicii Moldova enunțate în Strategia securității naționale. Valorile naționale sînt centrate pe respectarea strictă a demnității umane, a egalității în drepturi și a libertății, a dreptului de exprimare, a identității culturale și etnice, prin respectarea fără echivoc a supremației legii.

Interesele naționale țin de:

- 1) asigurarea caracterului suveran, independent, unitar și indivizibil al statului;
- 2) garantarea dezvoltării stabile și sustenabile a statului;
- 3) integrarea europeană;
- 4) reintegrarea teritorială;
- 5) prosperitatea și bunăstarea cetățenilor;
- 6) participarea la asigurarea securității internaționale.

Valorile și interesele definite vin să reflecte fermitatea statului în vederea stabilirii unui mediu în care cetățenii să poată trăi în securitate și prosperitate.

Mediul de securitate

7. Evenimentele din ultimele decenii demonstrează că mediul de securitate internațional este unul dinamic și complex prin natura sa, caracterizat de volatilitate și imprevizibilitate. Distribuirea globală a puterii este în schimbare atât în cadrul comunității internaționale, cât și între state și actori nonstatali. Urmărim o continuă transformare a mediului internațional de securitate, cu implicații de ordin politic, economic, militar, informațional, social, etnic și cultural, în care au loc și conflicte armate în diferite regiuni ale lumii.

8. În ultimii ani, la scară internațională, au fost înregistrate mai multe evenimente care au afectat și continuă să afecteze, în mod direct sau indirect, mediul de securitate, deteriorându-l progresiv și generând disensiuni între diferiți actori. Ca urmare, securitatea de pe continentul european devine tot mai complexă. Predictibilitatea redusă a acțiunilor și nerespectarea principiilor de drept internațional de către unii actori statali sau non-statali determină sau favorizează proliferarea noilor riscuri și amenințări. În acest context, conflictele din Ucraina și Orientul Mijlociu tind să se interconecteze și pot genera efecte cumulative pentru eventuale acțiuni subversive la adresa securității Republicii Moldova.

Astfel, mediul actual de securitate este unul extrem de dinamic, în care ne confruntăm cu o combinație de riscuri și amenințări tot mai complexe: intensificarea instabilității și acutizarea fenomenului terorist în Orientul Mijlociu, posibilitatea tranzitării teritoriului național de către grupuri criminale provenite cu precădere din aceste zone de instabilitate, fluxul masiv de imigranți, precum și alte elemente cu impact de îngrijorare pentru apărarea națională și regională, care impun stabilirea priorităților la nivelul politicii de apărare.

9. Prin poziționarea sa geografică, Republica Moldova este parte integrantă a arhitecturii de securitate a bazinului Mării Negre – zonă de interes pentru un șir de actori regionali și internaționali puternici. Securitatea în zona menționată este influențată de o tendință de perpetuare a instabilității, cu prezența unui anumit potențial conflictual. Prin prisma aspirațiilor de integrare în spațiul cultural, economic și social european, Republica Moldova urmează să-și consolideze, să-și dezvolte și să-și modernizeze sistemul național de securitate și apărare, ținând cont de evoluțiile mediului de securitate.

Amenințări și riscuri

10. Ansamblul de amenințări și riscuri identificate în urma analizei mediului strategic de securitate la nivel internațional, regional și național reprezintă elemente interdependente ale războiului hibrid, o formă de exprimare a războiului de nouă generație. Acest tip de război se evidențiază printr-o formă specifică de manifestare, una care oscilează între spectrul convențional și cel neconvențional al războiului, creînd efecte variate, greu de anticipat și de contracarat. Totodată, acesta se caracterizează prin acțiuni diverse, de la utilizarea de trupe fără însemne de

identificare sau acțiuni disimulate ale trupelor militare și paramilitare pînă la acțiuni de propagandă, război informațional și atacuri cibernetice.

11. Acțiunilor specifice războiului hibrid li se adaugă un șir de elemente ce pot avea efect complementar sau sinergic, influențînd deteriorarea mediului de securitate: migrația ilegală, traficul ilicit de armament, atacurile teroriste, pericolul chimic, biologic, radiologic și nuclear, acțiunile violente, coerciție și crima organizată.

12. Complexitatea și efectele multiple ale interacțiunii acestor elemente fac dificilă o diferențiere exactă între amenințări și riscuri, fapt ce impune utilizarea sintagmei „amenințări și riscuri” pentru întreaga gamă de elemente identificate și prezentate în continuare în ordinea priorității.

13. **Potențialul militar din regiunea transnistreană a Republicii Moldova.** În regiunea de est a Republicii Moldova este prezent un număr semnificativ de forțe militare și paramilitare separatiste. Acestea reprezintă o capacitate operațională considerabilă, care subminează și amenință integritatea teritorială a țării.

14. Pe teritoriul Republicii Moldova este staționat contingentul militar al Federației Ruse (Grupul Operativ al Trupelor Ruse), care se află fără consimțământul legal al Republicii Moldova și contrar prevederilor constituționale. Prezența acestora, în contextul eventualei escaladări a situației regionale, reprezintă un risc la adresa securității naționale.

15. **Utilizarea instrumentelor de propagandă informațională.** Ca element al războiului informațional, propaganda străină, manifestată prin tehnici de manipulare mediatică cu potențial distructiv, este capabilă să influențeze negativ opinia publică autohtonă, să afecteze vectorii strategici ai politicii externe și să prejudicieze imaginea instituțiilor guvernamentale ale Republicii Moldova, în special a instituțiilor din sistemul de apărare.

Propaganda străină constituie una dintre cele mai grave amenințări la adresa valorilor și intereselor naționale, diminuînd încrederea societății în instituțiile sistemului național de apărare și capacitatea lor de a proteja teritoriul țării și populația acesteia. Propaganda, în special cea manifestată prin diverse surse de informare (mass-media, rețele de socializare etc.), favorizează apariția radicalismului și acțiunilor extremist-teroriste.

16. **Atacuri asupra infrastructurii critice a Republicii Moldova.** Elementele de infrastructură critică sînt esențiale atît pentru dezvoltarea de ansamblu a societății, cît și pentru dimensiunea de apărare (liniile de înaltă tensiune, baraje, poduri, viaducte, căi de comunicații, inclusiv componenta hardware a infrastructurii informaționale și de comunicații electronice ale sistemului național de apărare). Scoaterea din funcțiune, distrugerea, neutralizarea elementelor de

infrastructură critică poate afecta iremediabil capacitatea sistemului național de apărare.

17. **Atacuri cibernetice.** Infrastructura informațională și de comunicații electronice a sistemului național de apărare este tot mai frecvent supusă atacurilor cibernetice. Odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, amenințările la adresa apărării naționale au o nouă pondere. Necesitatea asigurării unei strategii de securitate informațională pe măsura amenințărilor existente este de o importanță deosebită. Aceste atacuri prezintă un pericol grav pentru infrastructura informațională a sectorului de apărare, avînd ca scop blocarea, neutralizarea sau distrugerea sistemelor și serviciilor informaționale, a infrastructurii critice și rețelelor de comunicații în scopul obținerii de informații din domeniile strategice ale statului (care nu se limitează la apărare, economie și energie, deși le includ). Toate acestea formează nucleul grupului de amenințări.

18. **Instabilitatea și conflictul de pe teritoriul Ucrainei.** Există un potențial de extindere a zonei de instabilitate din Ucraina spre hotarele Republicii Moldova. Anumite elemente și grupuri sociale cu orientări extremiste, din țară și din afară, pot fi încurajate de instabilitatea din Ucraina să inițieze acțiuni caracteristice războiului hibrid pe teritoriul Republicii Moldova.

Asemenea acțiuni pot reprezenta o amenințare la adresa infrastructurii critice, a ordinii și securității publice, dar și a bunăstării populației. Astfel de acțiuni pot împiedica Republica Moldova să-și promoveze obiectivele strategice, în felul acesta fiind limitată posibilitatea de a rezolva pe cale pașnică conflictul armat din regiunea transnistreană și, totodată, de a restabili integritatea teritorială și de a menține suveranitatea.

19. **Migrația ilegală.** Republica Moldova este și, după toate probabilitățile, va rămîne o platformă de tranzit pentru fluxurile imigraționiste în drumul lor spre țările dezvoltate din Europa de Vest și, în ultimă instanță, chiar o destinație finală pentru imigranți. Acest fapt amplifică probabilitatea de infiltrare pe teritoriul național a elementelor ostile și/sau teroriste.

20. **Traficul ilicit de armament** reprezintă un risc în domeniul apărării, întrucît oferă entităților pseudostatale și nonstatale din țară posibilitatea de a procura ilicit armament, muniții și producție cu destinație dublă. Acest fapt conduce, de asemenea, la proliferarea armelor de calibru mic, care sînt relativ ieftine, ușor transportabile și utilizabile în situații și zone cu potențial de declanșare a conflictelor armate.

21. **Activitatea teroristă.** Republica Moldova nu se află în epicentrul activității teroriste internaționale. Cu toate acestea, este afectată indirect de procesele conexe ale terorismului și ale altor forme de manifestare violentă a extremismului, care reprezintă amenințări grave la adresa securității internaționale, naționale și regionale, fiind fenomene dificil de prognozat și de prevenit.

Capacitățile de reacție și apărare antiteroriste capătă o importanță majoră pentru Republica Moldova, date fiind recentele evenimente teroriste de pe continentul european, precum și poziționarea geografică a țării.

22. **Pericolul de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear.** Materialele chimice, biologice, radiologice și nucleare, precum și echipamentele pentru utilizarea acestora, inclusiv cele de luptă (armament, armă sau formă pură/originală), ar putea cauza prejudicii vieții și sănătății populației, mediului și patrimoniului statului și, implicit, dificultăți de ordin economic și politico-social, cu impact la nivel local, regional sau chiar internațional, ceea ce ar crea un risc semnificativ.

23. **Riscurile naturale și tehnogene.** Calamitățile naturale sau cele cu caracter tehnogen, dar și consecințele acestora (pierderile de vieți omenești și pagubele materiale) pot afecta capacitatea de apărare și pot pune presiuni suplimentare pe resursele apărării, mai ales atunci când se produc în paralel cu o agresiune.

24. Provocările economice, nivelul înalt de corupție, sărăcia, migrația forței de muncă specializate, declinul demografic, lipsa coeziunii sociale, epidemiile și pandemiile etc. pot avea un rol catalizator care, eventual, ar facilita manifestarea amenințărilor și riscurilor, sporindu-le efectele negative asupra eficienței guvernării și administrației, implicit asupra finanțării și dezvoltării capacităților de apărare (dotare, echipare, calitatea personalului, devotament și motivație).

25. Carențele mediului strategic de securitate, inclusiv cele la nivel național, generează un șir de amenințări la adresa securității și apărării statului. Conjugată cu situația din regiunile de est ale Ucrainei, inabilitatea autorităților constituționale de a deține la momentul actual controlul asupra regiunii transnistrene a Republicii Moldova amplifică riscul importului de instabilitate și de distorsionare a cursului european al Republicii Moldova.

Factori cu impact asupra politicii de apărare a statului

26. Statutul de neutralitate al Republicii Moldova este consfințit prin Constituție.

Statutul de neutralitate permanentă al Republicii Moldova presupune renunțarea necondiționată la participarea la conflicte armate, iar în timp de pace – construirea unor relații de bună vecinătate cu toți partenerii internaționali, bazate pe respect reciproc și consens.

Pentru a asigura stabilitatea și compatibilitatea prevederilor Constituției Republicii Moldova cu arhitectura de securitate internațională este necesară dezvoltarea unui șir de norme relevante, acte juridice și reglementări care să determine activitatea structurilor de stat în cazul apariției unor situații de recurgere la statutul de neutralitate. Astfel, promovarea recunoașterii internaționale a

statutului de neutralitate permanentă al Republicii Moldova constituie unul dintre obiectivele de bază ale politicii externe a Republicii Moldova.

Totodată, neutralitatea nu înseamnă izolare, ci, mai degrabă, participarea țării, nu doar în calitate de consumator de securitate, dar și de contribuabil activ, la dezvoltarea relațiilor internaționale, la valorificarea oportunităților de cooperare internațională, cu o atitudine nepărtinitoare și fără prejudecăți, urmărind promovarea intereselor naționale de securitate și apărare. Aceste acțiuni vor sprijini în continuare consolidarea și dezvoltarea capacităților de apărare, realizarea obiectivelor strategice și vor contribui la diminuarea riscurilor și amenințărilor emergente. Cu atât mai mult cu cât evoluțiile geopolitice în plan regional și global demonstrează că securitatea și apărarea depășesc considerabil posibilitățile unui stat, ceea ce indică asupra faptului că acestea necesită a fi edificate pe baza unei colaborări eficiente cu actorii implicați. Prin urmare, Republica Moldova va trebui să consolideze și chiar să extindă cooperarea cu actorii regionali și internaționali, prin valorificarea parteneriatelor existente, precum și prin inițierea de parteneriate noi în raport cu interesele naționale.

De asemenea, Republica Moldova nu va admite folosirea propriului teritoriu de către forțe externe cu scopul de a întreprinde măsuri cu caracter militar îndreptate împotriva altui stat.

27. Strategia Globală de Politică Externă și Securitate a Uniunii Europene, menită să creeze un sistem paneuropean, dobândește o importanță deosebită atât pentru statele-membre, cât și pentru cele partenere, deschizând noi oportunități de cooperare. Uniunea Europeană și-a confirmat angajamentul privind susținerea în soluționarea pașnică a conflictului armat din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, iar Republica Moldova, la rândul său, își va spori contribuția în misiunile realizate sub egida ONU, UE și OSCE.

28. Republica Moldova a dezvoltat o cooperare practică cu NATO pe diverse domenii și aspecte: educație și știință, dezvoltarea capacităților de apărare (de exemplu, Inițiativa de Consolidare a Capacității de Apărare), exerciții militare, managementul dezastrelor, ridicarea nivelului de interoperabilitate cu structurile militare ale statelor occidentale și implementarea proiectelor de dezvoltare a sistemului de apărare.

În urma deciziilor Summitului NATO de la Varșovia, se așteaptă creșterea prezenței militare înaintate pe flancul estic al Alianței, precum și consolidarea parteneriatelor, inclusiv cu Republica Moldova, și promovarea stabilității dincolo de granițele Alianței.

29. Deteriorarea relațiilor dintre Federația Rusă și Occident creează o stare de instabilitate, care generează sau favorizează proliferarea noilor riscuri și amenințări în regiune.

În aceste condiții, Republica Moldova apreciază experiența de colaborare dintre Uniunea Europeană, Federația Rusă și Statele Unite pe marginea problematicii ce ține de reglementarea transnistreană. În contextul dat, urmare a

unor progrese înregistrate în reglementarea diferendului transnistrean, apare perspectiva reală de transformare a prezenței forțelor de pacificare de pe Nistru într-o misiune civilă sub mandat internațional.

În același timp, Republica Moldova va continua să mențină cu Federația Rusă un dialog deschis și transparent, întru identificarea unor soluții în vederea retragerii Grupului Operativ al Trupelor Ruse și distrugerii și/sau evacuării stocului de muniții depozitat pe teritoriul Republicii Moldova. Acest fapt va contribui la întărirea și recunoașterea internațională a statutului de neutralitate al Republicii Moldova.

30. Regiunea din stînga Nistrului se confruntă cu dificultăți economice și financiare. În acest context, reprezentanții regimului separatist din regiune vor promova cu certitudine o politică de confruntare cu autoritățile constituționale. Respectiva regiune a fost, este și, cel mai probabil, va fi un instrument de acțiune, la îndemîna actorilor interesați, pentru a influența la nivel decizional și de a crea dificultăți în realizarea obiectivelor strategice ale Republicii Moldova.

31. Ucraina prezintă un interes sporit ca partener strategic pentru Republica Moldova. Pe termen scurt și mediu, va fi dificilă, dacă nu chiar imposibilă, o rezolvare rapidă a conflictului din estul Ucrainei. Mai mult decît atât, sînt previzibile și presiuni în zona de sud a acestei țări. Prin urmare, Ucraina își va extinde cooperarea cu statele occidentale, consolidînd parteneriatele existente. De aceea, se așteaptă o continuare a procesului de reformare a sectorului de securitate și de revigorare a domeniului militar-industrial, precum și de menținere a actualei politici a Ucrainei în procesul de reglementare a conflictului din regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

32. În temeiul relațiilor de bună vecinătate și colaborare dintre Republica Moldova și România, se va acorda o atenție deosebită cooperării în domeniul apărării, care prevede continuarea procesului de reformare a sistemului național de apărare al Republicii Moldova. Toate activitățile bilaterale vor fi îndreptate spre consolidarea intereselor Republicii Moldova în cadrul raporturilor internaționale, reieșind din statutul constituțional de neutralitate.

33. De la declararea independenței Republicii Moldova, Statele Unite ale Americii au contribuit substanțial la dezvoltarea țării sub diferite aspecte. În această perioadă, Republica Moldova a beneficiat constant de ajutorul oferit, inclusiv în sectorul de apărare. Republica Moldova va continua să mizeze pe sprijinul oferit de Statele Unite ale Americii, partener strategic al țării, în consilierea și direcționarea reformelor necesare în domeniul de securitate și apărare, reieșind din statutul constituțional de neutralitate.

34. Republica Moldova a dezvoltat relații bilaterale și cu alte state, precum Marea Britanie, Estonia, Letonia, Lituania, Germania, Polonia, Turcia, China, Suedia, Franța, Italia, Japonia, Grecia, Ungaria, Georgia, Austria. În procesul de

dezvoltare a sistemului național de apărare, Republica Moldova dezvoltă cooperarea bilaterală și dialogul cu aceste state.

35. De asemenea, Republica Moldova va evalua posibilitățile de extindere a parteneriatelor cu noi state cu care își identifică interese de securitate și de apărare comune.

II. VIZIUNE STRATEGICĂ ȘI OBIECTIVE

Viziunea strategică

36. Viziunea strategică a Republicii Moldova în domeniul apărării prevede proiectarea și realizarea unui sistem de apărare viabil și eficient, pe măsura provocărilor de securitate, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea eventualelor agresiuni, atacuri și acțiuni subversive la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova sau/și la adresa securității cetățenilor acesteia.

37. Sistemul național de apărare trebuie să fie în măsură să planifice, să conducă și să desfășoare o operație de apărare de înaltă intensitate pe întreg teritoriul național, concomitent cu asigurarea participării contingentelor și experților militari și civili la eforturile internaționale de menținere a păcii, precum și cu sprijinul gestionării unei situații de urgență de mare complexitate și amploare, conform cerințelor formulate de autoritatea competentă. Pentru aceasta, sistemul național de apărare trebuie să fie în măsură, la necesitate, să asigure folosirea în mod integrat a tuturor instrumentelor naționale ale puterii și mobilizarea tuturor resurselor naționale.

38. Capabilitățile și forțele necesare îndeplinirii cerinței enunțate în punctul 36 trebuie să permită sistemului național de apărare să execute planificarea și desfășurarea unei operații de menținere a păcii pe teritoriul statului.

Obiectivele generale și specifice

39. Pentru realizarea viziunii strategice sînt stabilite următoarele obiective generale ale politicii de apărare, derivate din Strategia securității naționale:

1) consolidarea, dezvoltarea și modernizarea capacității sistemului național de apărare, pentru a furniza răspunsul adecvat la amenințările și riscurile la adresa securității și apărării statului;

2) adaptarea cadrului legal pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare, într-o abordare interinstituțională și în raport cu necesitățile de planificare integrată a apărării;

3) dezvoltarea capabilităților necesare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate cu privire la securitatea și stabilitatea internațională, precum și la consolidarea păcii.

40. Pentru îndeplinirea fiecărui obiectiv strategic, sînt stabilite, conform priorităților, următoarele *obiective specifice*:

- 1) asigurarea financiară, umană și materială corespunzătoare a proceselor de consolidare, dezvoltare și modernizare a sistemului național de apărare;
- 2) asigurarea capacităților necesare Forțelor Armate, pentru îndeplinirea misiunilor stabilite, inclusiv executarea misiunilor de menținere a păcii în zona de securitate, pînă la modificarea formatului actual al forțelor mixte;
- 3) consolidarea și revigorarea mecanismului de mobilizare a economiei naționale, a populației și a teritoriului;
- 4) asigurarea funcționării integrate a mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în domeniul securității și apărării naționale;
- 5) armonizarea și/sau ajustarea prevederilor legale, normative și de politici, care reglementează sistemul național de apărare și instituirea unui mecanism unic de planificare a apărării naționale;
- 6) asigurarea capacității de control și protecție a spațiului aerian;
- 7) asigurarea apărării frontierei de stat;
- 8) asigurarea protecției spațiului informațional;
- 9) eficientizarea sistemului de evaluare permanentă a situației de securitate și avertizare prealabilă privind riscurile și amenințările la adresa apărării naționale;
- 10) asigurarea protecției sociale a personalului sistemului național de apărare;
- 11) creșterea nivelului de participare efectivă a Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale de menținere a păcii și consolidare a securității și stabilității;
- 12) eficientizarea mecanismelor de cooperare cu partenerii externi de dezvoltare;
- 13) eficientizarea sistemului de educație, instruire și cercetări științifice în domeniul securității și apărării.

III. DIRECȚII DE ACȚIUNE

Obiectivele politicii de apărare națională urmează a fi realizate prin concentrarea eforturilor naționale în următoarele direcții de acțiune:

Direcții prioritare

41. *Dezvoltarea capacităților militare întrunite și consolidarea lor pentru executarea eficientă a misiunii constituționale de apărare a statului.* Respectiva direcție presupune revizuirea structurii și rolului forțelor sistemului național de apărare, precum și mecanismelor de conlucrare între structuri și forțe. Dezvoltarea și consolidarea capacităților militare întrunite vor viza, în primul rînd, forțele armate. În acest sens, va fi promovată o structură eficientă de comandă și control. Vor fi dezvoltate capacități de luptă și suport cu un grad ridicat de reacție și de mobilitate a forțelor și mijloacelor. Vor fi instituite și capacități de informații militare și analiză, de forțe speciale, de informații și comunicații, de sprijin logistic,

inclusiv medical, dar și pentru participarea în misiuni și operații internaționale. La nivelul tehnicii aflate în dotarea Forțelor Armate, vor fi realizate procese de modernizare și/sau înlocuire a echipamentelor învechite cu sisteme performante în vederea creșterii interoperabilității cu statele partenere. Totodată, Forțele Armate, ca nucleu al sistemului național de apărare, vor deține capacități de regenerare a forțelor în caz de urgență și război.

Procesul de reformare a Trupelor de Carabinieri – componentă a Forțelor Armate – va contribui la consolidarea capacității acestei instituții pe dimensiunea apărării naționale.

42. *Asigurarea funcționării mecanismului de mobilizare* presupune, în primul rând, elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale, în conformitate cu legislația în vigoare.

Autoritățile administrației publice centrale și locale, în cooperare cu instituțiile mediului privat și de afaceri, vor contribui la elaborarea și implementarea Planului menționat și vor susține acțiunile pregătirii de mobilizare și a mobilizării (propriu-zise), în conformitate cu responsabilitățile ce le revin.

Adițional, pregătirea de mobilizare se va realiza prin instruirea continuă a instituțiilor și populației pentru situații critice, precum și prin pregătirea teritoriului. În acest context, vor fi organizate și desfășurate exerciții (simulări), la nivel operațional și strategic, în scopul testării capacității decizionale naționale, a cooperării și a procedurilor de răspuns a forțelor destinate apărării naționale. Cu ajutorul mecanismelor de conducere a statului vor fi identificate și înlăturate deficiențele de ordin economic, legislativ și organizațional. Totodată, va fi concretizat algoritmul de atragere în procesul de mobilizare a infrastructurii și a resurselor sectorului privat din Republica Moldova.

43. *Intensificarea controlului parlamentar* în derularea procesului actual de reformare va spori nivelul de responsabilitate al instituțiilor statului și societății față de dezvoltarea sistemului național de apărare. Acest deziderat va fi realizat atât prin prisma mecanismelor existente, cât și prin identificarea unor metode probate în practica internațională privind controlul democratic asupra sistemului național de apărare.

44. *Asigurarea unui cadru legal*, care va avea la bază o abordare interinstituțională și o coordonare unitară a sectorului apărării naționale. Direcția în cauză va fi realizată printr-o abordare graduală, consistentă și consecventă, dictată de necesitățile reale și prioritățile guvernării, în raport cu procesul de dezvoltare a sistemului național de apărare. Acest fapt va permite monitorizarea activităților privind apărarea, organizarea și funcționarea integrată a instituțiilor cu responsabilități în domeniu.

45. *Comunicarea strategică* va deveni elementul informațional indispensabil al autorităților naționale, reprezentând unul dintre instrumentele pe care statul le are la dispoziție pentru a-și atinge obiectivele în sfera securității și

apărării. În această direcție, eforturile vor fi orientate spre elaborarea unei viziuni eficiente de comunicare strategică, spre transformarea structurilor de comunicare instituțională și spre elaborarea unor forme de colaborare și interacțiune între ele. Astfel, se impune o interpretare comună cu privire la comunicarea strategică necesară la nivelul tuturor autorităților publice și la nivelul tuturor politicilor și strategiilor naționale.

46. ***Consolidarea capacității sistemului național de apărare în sensul anticipării, prevenirii și contracarării amenințărilor și riscurilor la adresa securității statului, în special a celor cu caracter hibrid***, va fi realizată prin evaluarea permanentă a mediului strategic de securitate și a situației politico-militare. Pe lângă cunoașterea riscurilor și amenințărilor, sub toate aspectele (surse, forme de manifestare, mijloace și tehnici), devine fundamentală și dezvoltarea capacității sistemului de analiză și evaluare a unui spectru larg de informații. În acest scop, vor fi dezvoltate, prin utilizarea combinată a mijloacelor militare și a instrumentelor civile, capacitățile de identificare, în timp oportun, a pericolelor, riscurilor și amenințărilor în scopul prevenirii lor.

47. ***Perfecționarea sistemului național de management al situațiilor stării de urgență*** se va realiza prin consolidarea mecanismelor de conlucrare civil-militare, prin desfășurarea unui proces multidimensional și dinamic, menit să consolideze reziliența statului pe diferite dimensiuni ale securității și apărării naționale. Așadar, se va institui un cadru de prevenire a situațiilor ce periclitizează apărarea națională prin efectuarea analizei indicatorilor relevanți. Va fi garantat schimbul de informații dintre instituțiile abilitate și vor fi alertați, în prealabil, factorii decidenți și centrele operaționale. Totodată, la nivel interinstituțional, vor fi organizate și desfășurate activități în scopul testării capacității mecanismelor naționale de decizie, a interacțiunii și cooperării în cadrul algoritmilor de activitate în situațiile stării de urgență.

48. ***Asigurarea securității, integrității și funcționalității eficiente a infrastructurilor critice va avea la bază o abordare unică din partea instituțiilor statului***. Aceasta va defini categoriile respective la nivel național pentru a determina rolul și a stabili responsabilitățile și procedurile de activitate a instituțiilor, în scopul asigurării protecției și funcționalității optime a infrastructurilor critice ale statului.

49. ***Asigurarea controlului și apărării frontierei de stat*** se va realiza prin dezvoltarea infrastructurii frontierei de stat, în măsura cerințelor sistemului național de apărare. Adicional, se impune revizuirea și ajustarea mecanismului de acțiune privind asigurarea integrității teritoriale în cazuri de agresiune armată împotriva Republicii Moldova. Eforturile vor fi orientate spre implementarea coerentă a managementului integrat al frontierei de stat și spre consolidarea continuă a capacității de gestionare, pregătire și dotare corespunzătoare în vederea asigurării unei reacții adecvate la amenințările și riscurile frontaliere.

50. **Sporirea potențialului de participare la misiuni și operații internaționale prin** intensificarea dialogului politico-militar cu structurile și instituțiile internaționale și prin consolidarea cooperării cu partenerii. Republica Moldova vizează participarea cu specialiști și/sau contingente militare și de poliție, până la nivel de batalion (inclusiv batalion), la misiunile și operațiile internaționale sub egida ONU, UE sau OSCE. La nivel național, vor fi dezvoltate facilități de instruire a personalului destinat participării la misiuni și operațiuni internaționale, în conformitate cu standardele și procedurile internaționale, pentru asigurarea interoperabilității.

51. **Dezvoltarea capacității de control și protecție a spațiului aerian al Republicii Moldova** va presupune menținerea și dezvoltarea capacităților naționale existente și dezvoltarea parteneriatelor cu statele vecine. Astfel, subiectul are la bază necesitatea investirii resurselor naționale pentru dotarea graduală (etapizată) a Armatei Naționale cu echipament și infrastructură necesară executării misiunii constituționale de apărare a spațiului aerian al statului. Mecanismele de cooperare internațională, pe segmentul apărării spațiului aerian, vor fi utilizate ca mijloace complementare în dezvoltarea capacității naționale de control și protecție a spațiului aerian.

52. **Implementarea standardelor unice cu privire la protecția spațiului informațional** se va efectua prin ajustarea și dezvoltarea mecanismelor existente de conlucrare interinstituțională. Preponderent se va pune accent pe capacitățile de prevenire și contracarare a atacurilor informaționale. În această direcție, vor fi dezvoltate capacități de apărare cibernetică. Totodată, instituțiile sistemului național de apărare responsabile de asigurarea securității informaționale vor promova politici ce asigură perceperea unică și integrată a spațiului informațional atât la nivel instituțional, cât și la nivelul întregii societăți. Dezvoltarea capacităților de prevenire și reacție la amenințările cibernetice și actualizarea lor permanentă va constitui o prioritate în domeniul apărării pentru autoritățile statului.

53. **Consolidarea credibilității Republicii Moldova față de partenerii externi de dezvoltare** prin continuarea realizării angajamentelor asumate în procesele de dezvoltare a capabilităților de apărare. Republica Moldova va continua eficientizarea mecanismelor de cooperare și asistență în domeniul securității și apărării prin programe, planuri, inițiative și acorduri bilaterale, stabilite cu partenerii în contextul formatelor de cooperare. Un efort deosebit va fi direcționat spre implementarea foii de parcurs stabilite de Inițiativa de Consolidare a Capacității de Apărare, care va permite reformarea eficientă a Forțelor Armate.

54. **Perfecționarea și dezvoltarea sistemului de instruire militară și cel al învățământului militar** sînt bazate pe cerințele și necesitățile de pregătire a cadrelor pentru forțele destinate apărării naționale. În Republica Moldova vor fi stimulate cercetările științifice, în corelare cu sistemul de educație, ca demers esențial pentru studierea și evaluarea riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților sectorului de

apărare. Procesul în cauză se va realiza în corespundere cu actele normative naționale și cu practica internațională de instruire și formare continuă, punându-se accent pe perfectarea capacităților de însușire educațională și instruire, în conformitate cu necesitățile mediului de securitate. Concomitent, va fi perfecționat și dezvoltat sistemul de instruire, învățământ și știință militară, prin ridicarea în permanență a calității pregătirii cadrelor militare, în conformitate cu cerințele actuale. Vor fi încurajate cercetările științifice orientate spre asigurarea unui suport teoretic pertinent învățământului militar național.

55. Dezvoltarea relațiilor de cooperare. Republica Moldova va continua dezvoltarea relațiilor cu organizațiile internaționale: ONU, OSCE și Uniunea Europeană, prin intensificarea colaborării în vederea consolidării păcii, stabilității regionale și promovării politicii de securitate și apărare comună, precum și cu Alianța Nord-Atlantică, conform Planului individual de acțiuni al parteneriatului RM-NATO, Programului Parteneriat Pentru Pace și a altor programe la care Republica Moldova este parte, având ca bază statutul constituțional de neutralitate.

În ceea ce privește cooperarea pe plan bilateral, ținându-se cont de interesele Republicii Moldova, accentul va fi pus pe menținerea unui dialog politic și pe colaborarea pragmatică pe dimensiunea apărării cu partenerii tradiționali (România, Ucraina, Republica Belarus, Republica Turcia, Regatul Suediei, Republica Italiană, Statele Unite ale Americii, Republica Polonă, Regatul Unit al Marii Britanii, Republica Estonia, Republica Letonia, Republica Lituania, Republica Federală Germania, Republica Populară Chineză, Federația Rusă, Republica Franceză, Japonia, Republica Elenă, Ungaria, Georgia, Republica Austria), examinându-se posibilitățile și oportunitățile de extindere a cooperării cu alte state.

Direcții în suport

56. Fortificarea capacităților naționale pentru combaterea terorismului, radicalismului și extremismului violent, a migrației ilegale și a traficului de armament se va efectua de către instituțiile abilitate, în colaborare cu toate instituțiile statului, inclusiv cu partenerii internaționali. Vor fi prevenite, depistate și diminuate fenomenele sus-menționate, asigurând protecția persoanei, societății și statului. Autoritățile, împreună cu partenerii internaționali, se vor implica activ în combaterea traficului de migranți și armament, care pot amenința stabilitatea social-economică, pacea și securitatea Republicii Moldova.

57. Dezvoltarea culturii de securitate și apărare se va realiza prin promovarea normelor, atitudinilor și a acțiunilor ce permit asimilarea politicii și principiilor de apărare (și planificare a apărării) de către stat și societate.

58. Dezvoltarea și consolidarea sistemului național de cercetare științifică din sectorul de securitate și apărare se vor produce în corelație cu necesitățile de cercetare-dezvoltare a structurilor de securitate și apărare. Totodată, aceste procese vor fi asigurate și prin dezvoltarea unei viziuni consolidate față de

importanța cercetărilor științifice din sectorul de apărare, precum și prin identificarea măsurilor de promovare a cercetătorului științific, ca reprezentant al instituțiilor de apărare. Această viziune va institui un mecanism de activitate participativă prin implicarea actorilor din cadrul mediului academic și al societății civile interesate de domeniului securității și apărării. Prin atare mecanism, va fi asigurată o platformă de interacțiune și comunicare între sectorul guvernamental și organizațiile nonguvernamentale, ceea ce va permite orientarea efortului comun spre analiza și evaluarea problemelor actuale privind apărarea și securitatea Republicii Moldova. Experiența obținută din cooperarea cu instituțiile internaționale pe dimensiunea cercetărilor științifice va fi exploatată în interesul formării capacității naționale în domeniul cercetărilor științifice privind securitatea și apărarea. Astfel, dinamica producției științifice trebuie să contribuie și la identificarea factorilor de risc ce țin de sistemul de apărare națională, precum și de mecanismele de contracarare a acestora, asigurând caracterul proactiv al sistemului național de apărare.

59. *Creșterea capacității de reacție a sistemului de sănătate publică*, în cazul situațiilor stării de urgență, de asediu sau de război, se va întemeia pe abordarea integrată a pericolelor și urgențelor, precum și pe capacitățile de asigurare a îngrijirilor medicale și de tratare a răniților în acțiuni de luptă.

60. *Perfecționarea sistemului de protecție socială a efectivului structurilor sistemului național de apărare ca parte componentă a eforturilor de creștere a moralului și devotamentului față de Patrie*. Vor fi dezvoltate și implementate politicile de protecție socială eficientă și adecvată întregului efectiv al sistemului național de apărare. Perfecționarea sistemului de protecție socială a efectivului sistemului național de apărare se va realiza în funcție de rolul, gradul implicării și de volumul atribuțiilor funcționale în procesele ce vizează apărarea națională.

IV. RESURSE PENTRU REALIZAREA APĂRĂRII NAȚIONALE

61. Realizarea obiectivelor prezentei Strategii implică un efort interinstituțional major, orientat spre consolidarea susținerii politice și civice a proceselor de reformare a sistemului de apărare. Eforturile naționale pentru dezvoltarea capacităților necesare în domeniul apărării se bazează pe utilizarea eficientă a întregii game de resurse puse la dispoziție, îndeosebi a celor umane, materiale și financiare. Aplicarea sistemului de planificare, programare și evaluare a forțelor, a activităților și a resurselor instituțiilor (din cadrul sistemului național de apărare) și a bugetării pe bază de programe de performanță vor contribui în mod esențial la planificarea și utilizarea cu maximă eficiență a resurselor financiare, în funcție de obiectivele expuse în Strategie. În procesul de identificare a resurselor pentru implementarea prezentei Strategii se va ține cont de capacitățile financiare și materiale ale statului.

Resurse financiare

62. Elementul esențial în realizarea obiectivelor politicii de apărare constă în asigurarea resurselor financiare necesare sistemului, din contul bugetului de stat, inclusiv prin intermediul programelor și/sau proiectelor comune dezvoltate cu partenerii externi. Experiențele anterioare demonstrează convingător că aprobarea unei strategii/concepții în domeniul apărării ce nu este asigurată financiar duce la diminuarea capacităților de apărare a statului. Prin urmare, alocarea resurselor financiare necesare implementării acestei strategii trebuie să rămână un obiectiv prioritar al Guvernului, având în vedere riscurile maxime ale raportului dintre resurse alocate și misiunile stabilite, în spațiu și timp.

63. Ținând cont de complexitatea, durata și resursele necesare procesului de consolidare, dezvoltare și modernizare a sistemului național de apărare, precum și de prevederile deciziilor Consiliului Suprem de Securitate, alocarea financiară va fi orientată spre **consolidarea** capacității operaționale curente a Armatei Naționale – nucleul Forțelor Armate, precum și de contribuție la securitatea regională și internațională. În acest scop, din anul următor adoptării prezentei Strategii, creșterea bugetară va fi realizată, în conformitate cu punctul 2.1.1. din Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare.

64. Ulterior, având în vedere dezideratul național de integrare europeană, în vederea **dezvoltării și modernizării** sectorului de apărare pe termen mediu sau lung, Republica Moldova va tinde spre media alocărilor bugetare europene sau va alocă necesarul de resurse financiare în conformitate cu noua configurație de forțe. Creșterile alocațiilor bugetare vor fi utilizate cu prioritate pentru dezvoltarea noii configurații de forțe ce vor asigura realizarea prevederilor punctului 36 din prezenta Strategie.

Resurse umane

65. Resursele umane constituie baza funcționării sistemului de apărare, care operaționalizează și imprimă valoare tuturor celorlalte componente. Formarea resurselor umane, pregătirea profesională continuă și profesionalizarea rămân a fi imperative-cheie care vor fi transpuse în practică pornind de la necesitățile de apărare a țării, pe baza funcționării sistemului militar de învățământ, atât la nivel național, cât și la nivelul învățământului civil și al cooperării cu partenerii externi. Procesul de asigurare a sistemului național de apărare cu resurse umane este interdependent de resursele financiare alocate, urmînd a fi abordat prin prisma aspectului demografic și, respectiv, al celui economic. Acțiunile prioritare vor fi orientate spre crearea condițiilor de valorificare a rezervelor existente în mai multe domenii social-economice, în scopul diminuării declinului demografic și înlăturării constrîngerilor ce împiedică redresarea situației demografice. O soluție temporară a acestei probleme în domeniul apărării este menținerea sistemului mixt de completare (militari în termen și prin contract) a Forțelor Armate. Aceasta

reprezintă, la momentul actual, sursa principală prin care Republica Moldova poate pregăti cetățenii săi și rezerva proprie a Forțelor Armate pentru apărarea Patriei. Totodată, accentul se va pune atât pe asigurarea cantitativă, cât și pe cea calitativă a cadrelor din instituțiile și structurile de forță ale sistemului național de apărare.

66. Integrarea perspectivei de gen în cadrul politicilor de securitate și apărare a țării se va produce în conformitate cu necesitățile de completare a sistemului național de apărare cu resurse umane atât pe timp de pace, cât și pe timp de război. Totodată, acest fapt va contribui la realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova privind Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate a ONU – Femeile, Pacea și Securitatea.

Resurse materiale

67. Asigurarea rezervelor materiale de stat și de mobilizare se va realiza prin elaborarea și aprobarea Planului pentru mobilizarea economiei naționale și actualizarea algoritmului de calcul și completare a rezervei de stat, ținând cont de necesitățile reale ale instituțiilor implicate în procesul de mobilizare. În conformitate cu necesitățile și prioritățile stabilite la nivel de stat, vor fi întreprinse acțiuni menite să contribuie la sporirea graduală a volumului de rezerve naționale.

68. Pe dimensiunea resurselor materiale, Guvernul va intensifica controlul național privind corectitudinea executării responsabilităților de către instituțiile de profil, dar și de către cetățenii cu atribuții în evidența acestora. Ca parte a eforturilor naționale, vor fi luate în evidență resursele de mobilizare din subordinea instituțiilor mediului privat (al agenților economici).

69. Perfecționarea mecanismului național de evidență a resurselor de mobilizare va fi abordată bidimensional: prin contribuția resurselor umane și prin cea a resurselor materiale. Astfel, eforturile naționale vor fi concentrate pe eficientizarea mecanismelor de control și evidență a resurselor în cauză. Acest fapt presupune actualizarea procedurilor de includere și scoatere de la evidență militară a cetățenilor și a resurselor materiale ale Republicii Moldova, utilizând, la nivel interinstituțional, capacitățile informaționale (bazele de date) existente. În procesele menționate va avea un rol-cheie nu numai digitalizarea mecanismului național de evidență a resurselor de mobilizare, dar și capacitatea de conlucrare a instituțiilor naționale.

V. ETAPE ȘI MECANISME DE IMPLEMENTARE

70. La implementarea Strategiei se va ține cont de asigurarea controlului civil-democratic asupra forțelor destinate apărării naționale, de transparența decizională și de comunicarea strategică.

71. Prezenta Strategie va fi implementată etapizat, în raport cu alocările

bugetare, urmărindu-se utilizarea cât mai eficientă a acestora.

În **prima etapă** se va urmări consolidarea, menținerea și asigurarea parametrilor de funcționare a sistemului național de apărare actual și identificarea potențialului de dezvoltare și/sau modernizare, concomitent cu punerea în aplicare a măsurilor care nu presupun alocări bugetare suplimentare.

Etapa a doua a implementării va avea drept obiectiv dezvoltarea și modernizarea sistemului național de apărare pe coordonatele stabilite în prezenta Strategie.

72. În acest sens, Guvernul pune în aplicare Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare. Planul este parte integrantă a prezentei Strategii și cuprinde obiectivele, direcțiile de implementare, termenele de realizare a acțiunilor, costurile aferente implementării, factorii umani responsabili, indicatorii de progres și procedurile de raportare și evaluare. Totodată, prevederile prezentei Strategii vor servi drept bază pentru elaborarea Strategiei militare.

VI. MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

73. Parlamentul, Președintele și Guvernul Republicii Moldova vor monitoriza implementarea prezentei Strategii și a progreselor înregistrate prin implicarea Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică, Serviciului Consiliului Suprem de Securitate și a Cancelariei de Stat.

74. Monitorizarea procesului de implementare va fi axată atât pe indicatorii de monitorizare, cât și pe cei de progres expuși în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare. Sistemul de monitorizare a implementării Strategiei va fi asigurat prin organizarea unui proces continuu de raportare prin schimb operativ de informație și evaluare a stadiului de implementare.

75. Activitățile de monitorizare a Strategiei vor fi întreprinse pe toată perioada de implementare și vor include atât colectarea, prelucrarea și analiza datelor de monitorizare, identificarea erorilor și efectelor neprevăzute, cât și eventualele rectificări de conținut și de formă pe măsura desfășurării activităților planificate.

76. Implementarea Strategiei este asigurată de către Guvern prin intermediul Ministerului Apărării, care este instituția responsabilă de asigurarea eficienței mecanismului de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei.

77. Ministerele și instituțiile vizate vor evalua procesul de implementare a obiectivelor ce le revin și vor prezenta rapoarte de progres Ministerului Apărării, care, în final, va asigura elaborarea raportului general de punere în practică a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei. Anual, Ministerul Apărării va prezenta Guvernului și Președintelui Republicii Moldova, până la 1 februarie, raportul de monitorizare cu privire la realizarea în anul precedent a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei.

78. În rapoartele de progres vor fi reflectate rezultatele înregistrate, la stadiul respectiv de implementare a Strategiei, va fi monitorizat nivelul de realizare a obiectivelor generale și specifice, va fi determinat gradul de îndeplinire a activităților planificate și de realizare a indicatorilor de performanță specifice fiecărei activități. Drept urmare, vor fi formulate propuneri de îmbunătățire și corectare a măsurilor planificate. Pentru activitățile neîndeplinite, vor fi expuse motivele neexecutării (sau cele ale executării parțiale) și vor fi propuse măsuri eficiente de realizare a obiectivelor generale ale Strategiei.

CONCEPTE ȘI TERMENI

Amenințare hibridă – tip de amenințare din partea unui adversar statal sau nonstatal (indivizi, grupări), care utilizează, conjugat și într-o manieră adaptivă (rapid, dinamic), metode și mijloace convenționale și neconvenționale (de ordin politic, militar, diplomatic, economic, cibernetic, informațional etc.) pentru a-și realiza obiectivele stabile.

Apărare cibernetică – ansamblu de măsuri proactive și reactive prin care se asigură confidențialitatea, integritatea, disponibilitatea, autenticitatea și nerepudierea informațiilor în format electronic, în cadrul resurselor și serviciilor publice sau private, din spațiul cibernetic.

Apărare națională – ansamblu de măsuri, dispoziții și activități adoptate și desfășurate de către stat în scopul de a garanta suveranitatea națională, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională împotriva oricărei forme de agresiune.

Capabilitate – produsul unor măsuri și acțiuni, care cuprinde elemente de doctrină, organizare, comandă, pregătire și instruire, dotare, infrastructură, personal și interoperabilitate, necesare pentru îndeplinirea unui obiectiv și susținerea efectului dorit.

Capacitate de apărare – totalitatea posibilităților economice, umane, tehnico-științifice, moral-politice, militare și de altă natură de care dispune statul pentru a-și asigura apărarea intereselor sale fundamentale, prin a căror mobilizare și utilizare se asigură forța necesară și capabilă de a da o ripostă adecvată oricărui agresor.

Capacitate militară – stare potențială de care poate dispune statul la un moment dat, din punct de vedere militar, privind dotarea, organizarea, echiparea, factorul uman și gradul de pregătire pentru executarea unei riposte armate (acțiuni militare).

Capacitate operațională – potențialul unei unități (structuri militare), asigurat din timp sau crescut în urma aplicării unor ordine sau indicative operative, în vederea desfășurării acțiunilor militare în conformitate cu scopul pentru care a fost creată.

Comunicare strategică – ansamblu coordonat de acțiuni și inițiative care au drept scop transmiterea informațiilor veridice ce vor influența publicul de referință, astfel încât instituția (comunicatorul sau emițătorul) să-și realizeze obiectivul în interesul național.

Control democratic asupra sistemului național de apărare – serie de mecanisme, proceduri, legi, standarde și tradiții, prin care se exercită autoritatea politică civilă (examinarea și supravegherea procesului decizional) de către instituțiile împuternicite cu acest rol, asupra componentelor sistemului național de apărare.

Cultură de securitate și apărare – totalitatea valorilor, normelor, atitudinilor sau acțiunilor care determină înțelegerea și asimilarea, la nivelul societății, a conceptului de securitate și apărare, precum și a derivatelor acestora (securitate și apărare națională, securitate internațională, insecuritate, politică de securitate și apărare etc.). Acest concept are un rol educativ prin dezvoltarea unei atitudini cu rol preventiv pentru societate în vederea apărării și protecției personale, de grup și statale față de riscuri, amenințări, vulnerabilități, agresiuni reale și potențiale. Modul de raportare a cetățenilor la domeniul de securitate și apărare are un rol esențial în gestionarea evoluțiilor mediului intern și internațional de securitate.

Infrastructură critică – dispozitive, rețele, servicii, sisteme de bunuri materiale (energetice, de transport, de comunicații și tehnologie a informației, de furnizare a utilităților) de interes strategic și/sau de utilitate publică, a căror distrugere, aducere în stare de nefuncționare, degradare ori perturbare ar avea efecte negative majore, la nivel național sau regional, asupra stării de sănătate și siguranță a cetățenilor, mediului, funcționării economiei și activității instituțiilor statului.

Interes național de securitate și apărare – mod de raportare al statului față de o problemă sau situație din mediul de securitate, promovat în scopul asigurării prosperității, protecției și securității cetățenilor țării. Conceptul în cauză constituie baza dezvoltării obiectivelor naționale interne și externe, care garantează existența și identitatea statului, precum și stabilitatea și continuitatea acestuia.

Interoperabilitate – abilitatea unor entități de a acționa împreună în mod coerent și eficient în scopul realizării obiectivelor tactice, operaționale și strategice, prin acceptarea doctrinelor și procedurilor comune, folosirea în comun a unor elemente de infrastructură și comunicare eficientă.

Mediu de securitate – ansamblu de condiții, procese și fenomene politice, diplomatice, informaționale, militare, economice, administrative, sociale, culturale, ecologice etc., interne și internaționale, care condiționează nivelul de protecție a cetățeanului, comunității, statului, zonei sau regiunii, în raport cu provocările cu care națiunea se confruntă și oportunitățile de care dispune la un moment dat, în eforturile sale de apărare și promovare a principiilor și valorilor naționale, precum și de realizare a obiectivelor și intereselor sale de securitate. În funcție de gradul de acoperire și manifestare, mediul de securitate poate fi național, regional și internațional.

Mobilizare – activitate complexă desfășurată pe plan politic, economic, administrativ și militar în scopul asigurării cu resurse umane și tehnico-materiale necesare apărării țării și trecerii statului de la starea de pace la starea de război.

Obiectiv al politicii de apărare – derivat al obiectivelor securității naționale care generează cadrul activității practice pentru instituțiile statului, în vederea

realizării viziunii strategice în domeniul apărării.

Operație de apărare – totalitatea acțiunilor militare desfășurate de mari unități militare în scopul de a zădărnici ofensiva inamicului, de a-i provoca pierderi cât mai mari, de a păstra cu fermitate pozițiile încredințate, precum și de a câștiga timp și a crea condițiile necesare pentru trecerea la acțiuni militare ofensive, în scopul eliberării teritoriului ocupat.

Planificare a apărării – componentă esențială a politicii de apărare, ce reprezintă procesul de stabilire a obiectivelor pentru asigurarea apărării naționale și căilor de realizare a acestora, precum și de determinare a volumului și structurii resurselor de apărare necesare, dar și a modului de alocare a acestora.

Politică de apărare a statului – ansamblu de viziuni, concepții, activități și relații care reflectă caracterul complex al apărării și definesc capacitatea statului privind asigurarea dezvoltării continue și gestionării eficiente a elementelor sistemului național de apărare (conducerea, forțele, resursele și infrastructura teritorială).

Sistem național de apărare – conducere, ansamblu de forțe, mijloace și elemente ale infrastructurii, precum și totalitatea acțiunilor menite să asigure apărarea țării.

Situație de criză – fază din evoluția unei societăți marcată de mari dificultăți generate de apariția unui sau unor incidente, evenimente la nivel național și/sau internațional sau de amenințări, riscuri și vulnerabilități la adresa valorilor, intereselor și necesităților actorilor implicați, care impun soluții urgente și eficiente de înlăturare a cauzelor pentru revenirea la starea de normalitate. Aceasta se manifestă prin: întreruperea sau afectarea activității politice, sociale, economice sau de altă natură; punerea în pericol a cetățenilor sau a factorilor materiali; expunerea la riscuri majore de securitate a populației sau a unei colectivități; propagarea de la nivel regional în cel național a efectelor crizei, cu afectarea concretă a securității, obiectivelor și intereselor strategice ale statului.

Spațiu informațional – mediu de activitate asociat cu formarea, crearea, transformarea, transmiterea, utilizarea, stocarea informațiilor, care produce efecte la nivel de conștiință individuală și socială, infrastructură informațională și informație.

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Strategiei naționale de apărare
pentru anii 2018-2021

1. Realizarea reformei sistemului național de apărare numai prin eforturile structurilor de forță și prin reorganizarea în interior a Forțelor Armate este imposibilă. Pentru a obține rezultatele scontate, este necesară reorganizarea cardinală a întregului sistem de planificare, programare, bugetare, conducere și organizare a apărării, iar în ceea ce privește reforma militară a sistemului, aceasta trebuie să fie ridicată la rangul celor mai importante reforme politice și economice.

2. Experiența construcției militare demonstrează convingător necesitatea asigurării financiare a reformei militare. Lansarea unei reforme militare care nu este asigurată financiar duce la distrugerea Forțelor Armate și a întregului sistem de asigurare a securității militare, precum și la discreditarea ideii unei asemenea reforme. Folosirea rezervelor interne ale Forțelor Armate, care rezultă din vânzarea patrimoniului militar neutilizat și reducerea efectivului, nu va asigura nici pe departe necesarul de fonduri. Prin urmare, alocarea resurselor financiare necesare implementării acestei strategii trebuie să rămână un obiectiv prioritar al Guvernului, având în vedere riscurile maxime ale raportului dintre resursele alocate și misiunile stabilite, în spațiu și timp.

3. Ținând cont de complexitatea, durata și resursele necesare procesului de consolidare, dezvoltare și modernizare a sistemului național de apărare, precum și de prevederile deciziilor Consiliului Suprem de Securitate, alocarea financiară va fi orientată spre consolidarea capacității operaționale curente a Armatei Naționale – nucleul Forțelor Armate precum și de contribuție la securitatea regională și internațională. În acest scop, din anul următor adoptării prezentei Strategii și până în 2025, bugetul alocat va fi în conformitate cu punctul 2.1.1 din prezentul Plan.

4. Începând cu anul 2025, în vederea dezvoltării și modernizării sectorului de apărare, se va urmări creșterea graduală anuală a bugetului apărării, astfel încât pe termen mediu sau lung se va tinde spre media alocărilor bugetare europene sau spre alocarea necesarului de resurse financiare în conformitate cu noua configurație de forțe. Creșterile alocațiilor bugetare vor fi utilizate cu prioritate pentru dezvoltarea noii configurații de forțe ce vor asigura realizarea prevederilor punctului 36 din Strategia națională de apărare.

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
1. Obiective generale							
<p><i>1.1. Consolidarea, dezvoltarea și modernizarea capacității sistemului național de apărare, pentru a furniza răspunsul adecvat la amenințările și riscurile la adresa securității și apărării statului;</i></p> <p><i>1.2. Adaptarea cadrului legal pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare, într-o abordare interinstituțională și în raport cu necesitățile de planificare integrată a apărării;</i></p> <p><i>1.3. Dezvoltarea capacităților necesare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate cu privire la securitatea și stabilitatea internațională, precum și la consolidarea păcii</i></p>							
2. Obiective specifice							
<i>2.1. Asigurarea corespunzătoare financiară, umană și materială a proceselor de consolidare, dezvoltare și modernizare a sistemului național de apărare</i>							
2.1.1.	Consolidarea capacității operaționale curente a Armatei Naționale	1	De bază: Guvernul; în suport: Ministerul Apărării; Ministerul Finanțelor	Anual, din anul adoptării prezentei Strategii și pînă în 2025			Alocațiile financiare pentru menținerea capacităților operaționale curente asigurate; capacitățile operaționale ale Armatei Naționale consolidate
				2018	625,0 mil.lei;		
				2019	700,0 mil.lei;		
				2020	790,0 mil.lei;	-	
				2021	895,0 mil.lei;		
				2022	1015,0 mil.lei;		
				2023	1150,0 mil.lei;		
				2024	1300,0 mil.lei;		
				2025	1465,0 mil.lei		

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimate		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.1.2.	Dezvoltarea durabilă a sectorului de apărare națională în conformitate cu cerințele noii configurații de forțe	3	<i>De bază:</i> Guvernul; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Finanțelor	Timp de 5-10 ani de la atingerea bugetului de aproximativ 1465 mil. lei	Media alocațiilor bugetare europene sau necesarul de resurse financiare în conformitate cu noua configurație de forțe	-	Dezvoltarea noii configurații de forțe asigurată de alocarea bugetului pentru sectorul de apărare al Republicii; noua configurație de forțe dezvoltată
2.1.3.	Valorificarea rezervelor umane existente în scopul reducerii deficienței de completare cu cadre a sistemului național de apărare	2	Toate autoritățile publice conform competenței	În decurs de doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe externe de asistență tehnică și financiară	Rezerve umane valorificate și resursele alocate în acest sens
2.1.4.	Menținerea temporară a sistemului mixt de completare (militari în termen și prin contract) a Forțelor Armate	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> Ministerul Finanțelor	Până la determinarea configurației optime a sistemului național de apărare (de bază fiind pachetul de forțe)	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Sistem mixt de completare cu cadre menținut
2.1.5.	Asigurarea egalității de gen în cadrul politicilor de completare a sistemului de securitate și apărare cu resurse umane	3	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne;	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de	Coefficientul de încadrare a femeilor în serviciul militar identificat și menținut

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
			Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței			asistență tehnică și financiară externă	
2.1.6.	Actualizarea algoritmului de calcul și completare a rezervei de stat și de mobilizare	2	<i>De bază:</i> Agenția Rezerve Materiale; <i>în suport:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Finanțelor; alte autorități publice conform competenței	Doi ani după aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Algoritm actualizat în conformitate cu necesitățile reale ale sistemului național de apărare
2.1.7.	Sporirea graduală a volumului rezervei de stat și de mobilizare	3	<i>De bază:</i> Agenția Rezerve Materiale; <i>în suport:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Finanțelor; alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Necesitățile sistemului național de apărare asigurate de volumul rezervelor de stat și de mobilizare

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.1.8.	Eficientizarea mecanismelor de control și evidență a rezervei de stat și de mobilizare	3	<i>De bază:</i> Agenția Rezerve Materiale; <i>în suport:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Finanțelor; alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Mecanisme de control și evidență eficiente; număr de controale efectuate și de rapoarte elaborate
2.2. Asigurarea capacităților necesare Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite, inclusiv executarea misiunilor de menținere a păcii în Zona de Securitate, până la modificarea formatului actual al forțelor mixte							
2.2.1.	Revizuirea structurii, rolului și responsabilităților fiecărei structuri de forță în cadrul sistemului național de apărare, precum și a mecanismelor de conlucrare interinstituțională	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	În decurs de doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Structura, rolul și responsabilitățile structurilor de forță revizuite și ajustate conform cerințelor sistemului național de apărare; mecanisme de conlucrare interinstituțională revizuite și ajustate
2.2.2.	Dezvoltarea și consolidarea în cadrul sistemului național de apărare a capacităților militare întrunite (în special în cadrul Forțelor Armate)	2	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne (Departamentul Trupelor de Carabinieri)	Începând cu al doilea an de la aprobarea Strategiei naționale de apărare și până în anul patru inclusiv	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacități militare întrunite dezvoltate și consolidate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.2.3.	Dotarea și echiparea Forțelor Armate cu tehnică și echipamente moderne, necesare pentru îndeplinirea misiunii constituționale	1	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne (Departamentul Trupelor de Carabinieri)	Perioada 2018-2025; după 2025 pe termen de 5-10 ani	În limitele alocațiilor bugetare; de la atingerea bugetului de aproximativ 1465 mil. lei	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacitățile operaționale curente ale Armatei Naționale asigurate și echipate cu tehnică și echipamente moderne; configurația nouă de forțe asigurată și echipată cu tehnică și echipamente moderne
2.2.4.	Dezvoltarea capabilităților de regenerare a sistemului național de apărare în cazul situațiilor ce determină instituirea stării de urgență, asediu și război	3	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Finanțelor; alte autorități publice conform competenței	Începînd cu primul an de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capabilitățile de regenerare a sistemului de apărare la situațiile de urgență, asediu și de război dezvoltate
2.2.5.	Consolidarea capacității Trupelor de Carabinieri pe dimensiunea apărării naționale	1	Ministerul Afacerilor Interne	În conformitate cu Strategia de reformare a Departamentului Trupelor de Carabinieri	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Rolul și misiunea Departamentului Trupelor de Carabinieri în cadrul sistemului național de apărare definite și instituționalizate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.3. Consolidarea și revigorarea mecanismului de mobilizare a economiei naționale, a populației și a teritoriului							
2.3.1.	Elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale	1	<i>De bază:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Începînd cu al doilea semestru de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Plan elaborat și aprobat
2.3.2.	Instituirea unui mecanism de instruire a instituțiilor naționale și populației pentru activitățile privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea	3	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; alte autorități publice conform competenței	Începînd cu al doilea an de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Mecanism de instruire dezvoltat și instituit
2.3.3.	Stabilirea mecanismului de atragere în procesul de mobilizare a infrastructurii și resurselor sectorului privat din Republica Moldova	3	<i>De bază:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Finanțelor; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Concomitent cu elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Mecanism stabilit și racordat la necesitățile sistemului național de mobilizare

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.3.4.	Pregătirea din timp a teritoriului național pentru situații care impun pregătirea de mobilizare și mobilizarea	3	<i>De bază:</i> Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Teritoriul național pregătit pentru situații de urgență, asediu și război
2.4. Asigurarea funcționării integrate a mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în domeniul securității și apărării naționale							
2.4.1.	Consolidarea mecanismelor de conlucrare civil-militară	3	<i>De bază:</i> Parlament; Guvern; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Domenii de activitate care necesită perfecționarea și/sau intensificarea mecanismelor de conlucrare civil-militară identificate și raportate autorităților Republicii Moldova
2.4.2.	Organizarea și desfășurarea activităților de testare a capacității mecanismelor naționale de decizie, a interacțiunii/cooperării și a algoritmilor de acțiune în situațiile stării de urgență, asediu sau război	1	<i>De bază:</i> Consiliul Suprem de Securitate; Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Anual	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de activități desfășurate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.4.3.	Stabilirea responsabilităților și procedurilor de activitate ale instituțiilor sistemului național de apărare în contextul protecției și asigurării funcționalității optime a infrastructurilor critice ale statului	2	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne	Doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Acte normative privind responsabilitățile și procedurile de activitate ale instituțiilor vizate în domeniul protecției infrastructurilor critice elaborate aprobate
2.5. Armonizarea/ajustarea prevederilor legale, normative și de politici care reglementează sistemul național de apărare și instituirea unui mecanism unic de planificare a apărării naționale							
2.5.1.	Instituirea grupului de lucru interdepartamental și evaluarea cadrului legislativ, normativ și de politici în vederea ajustării acestuia	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Justiției; alte autorități publice conform competenței	Doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Grup de lucru interdepartamental instituit; cadrul legislativ, normativ și de politici evaluat
2.5.2.	Elaborarea și promovarea proiectelor de modificare a actelor identificate	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Justiției; alte autorități publice	În funcție de rezultatele acțiunii 2.5.1	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Acte ajustate/armonizate conform cerințelor sistemului național de apărare

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.5.3.	Instituirea și aplicarea sistemului de planificare, programare și evaluare a forțelor, a activităților și a resurselor instituțiilor (din cadrul sistemului național de apărare) și a bugetării pe bază de programe (PPBES)	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Trei ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Sistem PPBES instituit, aplicat și funcțional în cadrul sistemului național de apărare
2.6. Asigurarea capacității de control și protecție a spațiului aerian							
2.6.1.	Menținerea capacității naționale existente de supraveghere și control al spațiului aerian	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Finanțelor; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacitatea curentă de supraveghere și control al spațiului aerian menținută
2.6.2.	Dezvoltarea capacității naționale existente de supraveghere și control al spațiului aerian	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Finanțelor; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Perioada 2018-2025; după 2025 pe termen de 5-10 ani	În limitele alocațiilor bugetare; de la atingerea bugetului de aproximativ 1465 mil. lei	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Proiecte de modernizare și dezvoltare elaborate, prezentate și aprobate; Armata Națională capabilă să supravegheze și să controleze spațiul aerian național

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.6.3.	Dotarea graduală/etapizată a Armatei Naționale cu echipament și infrastructură necesare executării misiunii constituționale de apărare a spațiului aerian al statului	2	Ministerul Apărării; Ministerul Finanțelor	Timp de 5-10 ani de la atingerea bugetului de aproximativ 1465 mil. lei	Media alocărilor bugetare europene sau necesarul de resurse financiare în conformitate cu noua configurație de forțe	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Armata Națională capabilă să apere spațiul aerian național
2.6.4.	Utilizarea mecanismelor de cooperare internațională pe segmentul apărării spațiului aerian, ca mijloc complementar de dezvoltare a capacității naționale de control și protecție a spațiului aerian	2	Ministerul Apărării	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de proiecte și programe de asistență externă obținute
2.7. Asigurarea apărării frontierei de stat							
2.7.1.	Revizuirea și ajustarea mecanismului de acțiune a instituțiilor responsabile de asigurarea integrității teritoriale în cazuri de agresiune armată împotriva Republicii Moldova	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal)	În decurs de doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Probleme identificate; mecanism revizuit și ajustat; cadrul legislativ ajustat; instituții cu atribuții în asigurarea apărării frontierei de stat pregătite și dotate corespunzător

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.7.2.	Dezvoltarea infrastructurii frontierei de stat în măsura cerințelor sistemului național de apărare	3	<i>De bază:</i> Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Apărării; Agenția Relații Funciare și Cadastru	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Proces de demarcare a frontierei finalizat; sectorul de sud-est al frontierei acoperit cu sistem de comunicații în standard TETRA; frontiera și zona de frontieră amenajate cu mijloace de monitorizare video/termo/radiolocație; fișia de protecție a frontierei de stat amenajată corespunzător; rețeaua de drumuri aflat de-a lungul frontierei, cât și drumuri care duc spre frontieră dezvoltată
2.7.3.	Implementarea coerentă a politicii privind managementul integrat al frontierei de stat	3	Instituțiile din cadrul sistemului de management integrat al frontierei <i>(conform Hotărîrii Guvernului nr.1005 din 10 decembrie 2014 și Hotărîrii Guvernului nr.902 din 31 decembrie 2015)</i>	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Politica privind managementul integrat al frontierei de stat implementată și funcțională
2.7.4.	Dezvoltarea mecanismelor de cooperare cu Ucraina în	1	<i>De bază:</i> Ministerul Afacerilor	În decurs de un an de la	În limitele alocațiilor	Proiecte și programe	Mecanisme de control al segmentului central al

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
	contextul asigurării controlului segmentului central al frontierei moldo-ucrainene		Interne; <i>în suport:</i> Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal); Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Cancelaria de Stat (Biroul politici de reintegrare)	aprobarea Strategiei naționale de apărare	bugetare	de asistență tehnică și financiară externă	frontierei moldo-ucrainene instituite și funcționale
2.8. Asigurarea securității informaționale							
2.8.1.	Analiza și transpunerea la nivel național a standardelor europene și internaționale ce țin de protecția și securitatea rețelelor de comunicații electronice și înaintarea lor spre adoptare către Institutul Național de Standardizare	2	<i>De bază:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației; alte autorități publice conform competenței	În decurs de doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Standarde adoptate
2.8.2.	Dezvoltarea capacității autorităților publice centrale în domeniul asigurării securității cibernetice	1	<i>De bază:</i> Ministerul Economiei și Infrastructurii; <i>în suport:</i> Serviciul de Informații și	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacități dezvoltate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
			Securitate; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării; Centrul Telecomunicații Speciale; alte autorități publice conform competenței				
2.8.3.	Dezvoltarea capacității de comunicare strategică a autorităților publice centrale	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacități de comunicare strategică dezvoltate la nivel instituțional
2.8.4.	Monitorizarea, consolidarea și perfecționarea sistemului de protecție a informațiilor atribuite la „secret de stat”	1	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> autoritățile publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	-	Acte normative departamentale examinate, avizate și coordonate; controale de verificare a regimului secret în cadrul instituțiilor vizate efectuate; sisteme informaționale și de comunicații electronice autorizate
2.8.5.	Asigurarea implementării cerințelor minime obligatorii de securitate	2	<i>De bază:</i> Ministerul Economiei și	În decurs de trei ani de la aprobarea	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de	Cerințe minime obligatorii de securitate cibernetică implementate de către toate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
	cibernetică		Infrastructurii; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Strategiei naționale de apărare		asistență tehnică și financiară externă	autoritățile publice centrale
2.8.6.	Promovarea politicilor de percepere unică și integrată a spațiului informațional, atât la nivel instituțional, cât și al întregii societăți	3	<i>De bază:</i> autoritățile publice centrale; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței/ reprezentanți ai mediului academic și ai societății civile	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Documente de politici elaborate și implementate
2.9. Eficientizarea sistemului de evaluare permanentă a situației de securitate și avertizare prealabilă privind riscurile și amenințările la adresa apărării naționale							
2.9.1.	Consolidarea capacității de anticipare, prevenire și contracarare a amenințărilor și riscurilor la adresa securității statului, în special a celor cu caracter hibrid	1	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capacitatea de anticipare, prevenire și contracarare a amenințărilor și riscurilor la adresa securității statului consolidată
2.9.2.	Evaluarea mediului strategic de securitate și a situației politico-militare	1	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Apărării;	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și	Factori decizionali din stat asigurați cu produse analitice privind mediul strategic de securitate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
			<i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței			financiară externă	
2.9.3.	Utilizarea adecvată și proporțională a mijloacelor de acțiune militară și civilă în dezvoltarea capacităților necesare de identificare a riscurilor și amenințărilor	2	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Toate mijloacele civile și militare utilizate în dezvoltarea capacităților necesare de identificare a riscurilor și amenințărilor; proiecte privind dezvoltarea capacităților menționate elaborate și realizate
2.10. Asigurarea protecției sociale a personalului sistemului național de apărare							
2.10.1.	Dezvoltarea politicilor de protecție socială a personalului sistemului național de apărare	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Cadrul legal îmbunătățit; politici de îmbunătățire a condițiilor sociale ale personalului elaborate și implementate
2.11. Creșterea nivelului de participare efectivă a Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale de menținere a păcii și consolidare a securității și stabilității							
2.11.1.	Întreprinderea măsurilor necesare în scopul sporirii participării Republicii Moldova la operații	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne;	În decurs de șase luni de la aprobarea Strategiei	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență	Intenția Republicii Moldova privind sporirea participării la operații internaționale declarată la

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
	internaționale sub egida ONU pînă la nivel de batalion		<i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	naționale de apărare		tehnică și financiară externă	ONU
2.11.2.	Dezvoltarea capacității necesare pentru sporirea participării la operații internaționale în conformitate cu angajamentelor asumate	1	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne	În decurs de trei ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	O unitate de nivel batalion pregătită pentru detașare
2.11.3.	Implicarea partenerilor internaționali în procesul de dezvoltare a capacității declarate	1	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de proiecte și programe de asistență externă obținute
2.11.4.	Dezvoltarea capabilităților naționale de instruire a personalului destinat participării în misiuni și operațiuni internaționale	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Capabilități naționale de instruire corespunzătoare cerințelor de pregătire a unităților declarate pentru participarea la misiunile sub egida ONU; cursuri de instruire la distanță în domeniul politicii de securitate și apărare comună lansate în cooperare cu Uniunea Europeană

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
2.12. Eficientizarea mecanismelor de cooperare cu partenerii externi de dezvoltare							
2.12.1.	Consolidarea credibilității Republicii Moldova față de partenerii externi de dezvoltare prin respectarea angajamentelor în domeniul securității și apărării, asumate în contextul formatelor de cooperare	1	<i>De bază:</i> Parlament; Guvern; <i>în suport:</i> toate instituțiile statului conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Republica Moldova considerată un partener de încredere
2.12.2	Intensificarea cooperării cu Uniunea Europeană în domeniul politicii de securitate și apărare comună	1	<i>De bază:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de experți din Republica Moldova detașați în misiunile și operațiunile din domeniul politicii de securitate și apărare comună; număr de experți care au beneficiat de instruirii în domeniul politicii de securitate și apărare comună; Acordul RM-UE privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate semnat și implementat
2.12.3.	Consolidarea și dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu NATO, în cadrul formatului PpP, inclusiv pe dimensiunea	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și	Proiecte de asistență pentru Republica Moldova în limitele formatului de cooperare PpP, în special cele ce țin de Inițiativa de Consolidare a Capacității

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
	Inițiativei de Consolidare a Capacității de Apărare		Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate			financiară externă	de Apărare și Programul Știință pentru Pace și Securitate aprobate; Oficiu de legătură NATO-RM înființat și funcțional
2.12.4.	Dezvoltarea cooperării bilaterale pe dimensiunea apărării cu partenerii tradiționali și evaluarea posibilităților/opportunităților de extindere a cooperării și cu alte state	1	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de acorduri bilaterale semnate
2.13. Eficientizarea sistemului de educație, instruire și cercetări științifice în domeniul securității și apărării							
2.13.1.	Evaluarea programelor de studii în domeniul învățământului militar în scopul dezvoltării și perfecționării sistemului de învățământ	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Sistem de învățământ militar evaluat și perfecționat
2.13.2.	Evaluarea programelor de instruire militară în scopul dezvoltării și perfecționării sistemului de instruire științifice în domeniul securității și apărării	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; <i>în suport:</i> Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> Academia de Științe	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Sistem militar de instruire evaluat și perfecționat apărării dezvoltate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
			a Moldovei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; societatea civilă				
3. Acțiuni în suportul realizării obiectivelor politicii de apărare							
3.1.	Fortificarea capacităților naționale pentru combaterea terorismului, manifestărilor de radicalism și extremism, secesionism, a migrației ilegale și a traficului de armament	3	<i>De bază:</i> Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Afacerilor Interne; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Legislația națională în domeniul prevenirii și combaterii terorismului revizuită/perfecționată; cadrul juridic internațional implementat; interacțiunea dintre autoritățile publice consolidate
3.2.	Dezvoltarea și promovarea culturii de securitate și apărare în cadrul instituțiilor de stat și al întregii societăți	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Proiecte și activități privind dezvoltarea și promovarea culturii de securitate și apărare derulate/ implementate

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
3.3.	Creșterea capacității de reacție și răspuns a sistemului de sănătate publică în situații de urgență provocate de factori naturali, tehnogeni, biologici, radiologici și sociali	2	<i>De bază:</i> Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; <i>în suport:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate	Permanent	210,000 lei	400,000 lei	Gradul de acoperire financiară (%) a necesităților
3.4.	Aplicarea mecanismelor de control parlamentar față de procesele de reformare a sistemului național de apărare	1	Parlament (Comisia de profil)	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de rapoarte și audiențe solicitate de la instituțiile cu responsabilități în procesele de reformare a sistemului național de apărare
3.5.	Utilizarea eficientă a elementului de comunicare strategică la nivel național în procesele de consolidare, dezvoltare și modernizare a capacității sistemului național de apărare	1	Parlament (Comisia de profil); Consiliul Suprem de Securitate	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Număr de activități informative organizate; număr de instituții și publicul implicat

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
3.6.	Consolidarea integrității în cadrul sistemului național de apărare	2	<i>De bază:</i> Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; <i>în suport:</i> alte autorități publice conform competenței	Permanent	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Nivel înalt de integritate în cadrul instituțiilor sistemului național de apărare; angajamente naționale în cadrul programului Building Integrity realizate
4. Documente în suportul Strategiei naționale de apărare elaborate la nivel sectorial							
4.1.	Elaborarea și aprobarea Strategiei militare	-	Ministerul Apărării	Până la șase luni după aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Strategie elaborată, aprobată și implementată
4.2.	Implementarea Strategiei militare	-	Ministerul Apărării	Perioada 2018-2025; după 2025 pe termen de 5-10 ani	În limitele alocațiilor bugetare de la atingerea bugetului de aproximativ 1465 mil. lei	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Strategie implementată: 1) capacitățile operaționale curente ale Armatei Naționale consolidate; 2) configurația nouă de forțe dezvoltată și modernizată
4.3.	Aprobarea și implementarea Strategiei de reformare a Departamentului Trupelor de Carabinieri	-	Ministerul Afacerilor Interne	2018-2019	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Strategie elaborată, aprobată și implementată

Nr. crt.	Acțiuni	Prioritate	Instituții responsabile	Termen	Total costuri estimative		Indicatori de monitorizare/progres
					bugetul de stat	asistență externă	
4.4.	Elaborarea, aprobarea și implementarea planurilor sectoriale de implementare a Strategiei naționale de apărare	-	Autoritățile publice cu responsabilități în domeniul apărării	În următorul an fiscal după aprobarea Strategiei naționale de apărare	În limitele alocațiilor bugetare	Proiecte și programe de asistență tehnică și financiară externă	Planuri elaborate, aprobate și implementate

Notă:

În scopul realizării obiectivelor Strategiei naționale de apărare și raționalizării eforturilor și resurselor alocate în acest sens, prezentul Plan stabilește mecanismul de atribuire a priorităților acțiunilor (rubrica „Prioritate”). Această măsură are drept scop ghidarea instituțiilor în realizarea sarcinilor ce le revin în cadrul procesului de implementare a Strategiei naționale de apărare.

Prioritatea 1 – delimitează acțiunile de importanță majoră care vizează domenii ce necesită o abordare imediată. În conformitate cu prevederile Strategiei naționale de apărare, categoria respectivă vizează măsurile de dezvoltare ale Forțelor Armate – nucleul sistemului național de apărare.

Prioritatea 2 – se atribuie acțiunilor condiționate de realizarea anumitor elemente din „Prioritatea 1” și/sau celor care nu afectează procesul de inițiere a anumitor reforme în primii doi ani de la aprobarea Strategiei naționale de apărare.

Prioritatea 3 – se atribuie acțiunilor condiționate de realizarea anumitor elemente din „Prioritățile 1 și 2” și/sau celor care cad sub responsabilitatea mai multor instituții și sînt aferente, dar nu vizează nemijlocit sistemul național de apărare.

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare
și a Planului de acțiuni privind implementarea
Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018-2021

În corespundere cu prevederile art. 4 lit. b) al *Legii nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională*, organizarea apărării naționale include aprobarea Strategiei naționale de apărare (SNA), iar art. 36³ pct. (1) al acestei legi concepe Strategia națională de apărare ca unul dintre documentele de politici în baza cărora se realizează planificarea apărării naționale.

În condițiile legii menționate, Strategia națională de apărare reprezintă documentul de politici care stabilește modalitatea de realizare a funcțiilor instituțiilor statului în scopul asigurării apărării naționale.

Articolul 25 pct. (2) lit. a¹ al *Legii cu privire la apărarea națională* prevede că Președintele Republicii Moldova inițiază procesul de elaborare a strategiei naționale de apărare. Totodată, art. 27 pct. (2) lit. a¹ stabilește că Guvernul are în atribuție elaborarea și prezentarea strategiei naționale de apărare Președintelui Republicii Moldova pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului.

Astfel, reieșind din atribuțiile stabilite de legislație, Președintele Republicii Moldova, prin Decretul nr. 2068 din 13 mai 2016, a constituit Comisia pentru elaborarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova. În corespundere cu prevederile decretului respectiv, Comisia urma să elaboreze proiectul Strategiei naționale de apărare, ținând cont de prevederile Strategiei securității naționale a Republicii Moldova. Suplimentar, Comisia instituită a creat un grup de lucru interdepartamental, format din reprezentanți din 23 de ministere și instituții cu atribuții în domeniul apărării, care au fost consultați de experți internaționali specializați în proiectarea documentelor strategice în domeniul securității și apărării.

În urma examinării proiectului Strategiei, Președintele Republicii Moldova a formulat un șir de obiecții vizavi de conținutul acesteia, solicitând Guvernului revizuirea documentului. De asemenea, pornind de la necesitatea atingerii unui consens asupra proiectului Strategiei, acesta a fost examinat în cadrul ședinței Consiliului Suprem de Securitate, desfășurată pe 7 martie 2018. Ulterior, pe 13 aprilie 2018, prin Demersul nr. 21-05-300, Prim-ministrul a informat despre susținerea modificărilor propuse de instituția prezidențială. Astfel, Strategia a fost definitivată în baza obiecțiilor expuse de Președintele Republicii Moldova și acceptate de către Prim-ministru.

Implementarea Strategiei se asigură de către Guvern prin intermediul Ministerului Apărării și va fi efectuată pe etape, în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, fiind în dependență directă de alocările bugetare.

Monitorizarea procesului de implementare a Strategiei se va efectua de către Guvern, care va prezenta, anual, Parlamentului raportul privind realizarea activităților cuprinse în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei.

Strategia națională de apărare este documentul de politici care stabilește modalitatea de realizare a funcțiilor instituțiilor statului în scopul asigurării apărării naționale. Strategia presupune consolidarea, dezvoltarea și modernizarea sistemului național de apărare, în conformitate cu prevederile Strategiei securității naționale. Totodată, aceasta definește contextul strategic al mediului de securitate,

oferă o descriere a situației curente, cu identificarea riscurilor și amenințărilor pe dimensiunea de apărare, și expune viziunea strategică, obiectivele politicii de apărare, căile și resursele necesare pentru realizarea acestora.

Necesitatea elaborării Strategiei naționale de apărare pornește de la premisa că „apărarea” este un domeniu fundamental și distinct al securității naționale, care vizează direct realizarea intereselor naționale și procesele de dezvoltare politică, economică și socială a statului. Importanța și unicitatea acestui domeniu impune delimitarea conceptuală a politicii de apărare de celelalte politici naționale. Totodată, „apărarea” are un caracter complex și multidimensional care depășește sfera de responsabilitate a Ministerului Apărării, fapt ce evidențiază necesitatea promovării la nivel național a unei abordări participative, care va permite realizarea obiectivelor strategice de apărare.

În acest sens, Strategia națională de apărare cuprinde politica de apărare, reieșind din imperativul strategic al Strategiei securității naționale „Consolidarea, dezvoltarea și modernizarea sistemului național de apărare”. Această politică presupune instituirea unui mecanism național unitar și coerent de planificare și implementare a politicii de apărare, în care instituțiile de stat vor avea atribuții în conformitate cu domeniul lor specific de activitate. Mecanismul dat include nu doar instituțiile care fac parte din Forțele Armate, dar și cele specializate în domenii care vizează direct apărarea națională (ex: analiza și identificarea riscurilor și amenințărilor la adresa statului, planificarea și alocarea resurselor, educație și învățământ, mediu, sănătate etc.). Astfel, Strategia urmărește consolidarea mecanismului de conlucrare inter-instituțională, care presupune sincronizarea eforturilor și resurselor tuturor instituțiilor statului în vederea dezvoltării și menținerii unui sistem de apărare capabil să facă față provocărilor de orice natură.

Fundamentarea economico-financiară

Asigurarea resurselor financiare reprezintă elementul esențial în realizarea obiectivelor politicii de apărare. În acest sens, Strategia națională de apărare vine cu o abordare graduală de dezvoltare a sistemului, care prevede că asigurarea resurselor financiare se va efectua atât din contul bugetului de stat, cât și prin intermediul programelor și proiectelor comune dezvoltate cu partenerii externi. Prioritate în acest sens, pe termen mediu, va avea menținerea capacității operaționale a Armatei Naționale – nucleul Forțelor Armate, ulterior, urmărindu-se creșterea graduală a alocărilor bugetare, astfel încât pe termen lung să se atingă un nivel echivalent cu media europeană sau nivelul corespunzător configurației optime a sistemului național de apărare, odată ce acesta va fi determinat.

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare se va realiza în limitele alocațiilor bugetare anuale stabilite pentru instituțiile responsabile de realizarea acțiunilor. Alte aspecte ce țin de fundamentarea economico-financiară vor fi clarificate în documentele departamentale de implementare a Strategiei.